

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

12 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 12 września 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej P. spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z 28 stycznia 2022 r., XXIII Ga 1230/21,

w sprawie z powództwa A.D. i W.D.

przeciwko P. spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną,

**2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2700 zł
(dwa tysiące siedemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego, wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych
w przypadku opóźnienia rozpoczynającego bieg po upływie
tygodnia od dnia doręczenia skarżącemu odpisu niniejszego
wyroku.**

Paweł Grzegorzczak Dariusz Dończyk Dariusz Zawistowski
(M.M.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 maja 2021 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 74.000 zł z odsetkami za opóźnienie od dnia 31 maja 2021 r., umorzył w części postępowanie i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił, że powodowie są współwłaścicielami nieruchomości gruntowej zabudowanej, położonej w X., która jest położona w obszarze ograniczonego użytkowania utworzonego dla P. [...] w W.. Według dostępnych map akustycznych nie można dokładnie określić wartości wskaźnika hałasu lotniczego na nieruchomości powodów, ale wartość ta jest mniejsza od 55 dB.

Uchwałą Nr [...] Sejmiku Województwa [...] z [...] 2011 r. utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla P. w W.. W obszarze ograniczonego użytkowania wyróżniono dwie strefy: strefę Z1, której granicę zewnętrzną wyznacza izolinia miarodajnego poziomu dźwięku 55 dB w porze nocnej, a od wewnątrz granica lotniska oraz strefę Z2, której granicę wyznacza od zewnątrz izolinia miarodajnego poziomu dźwięku 50 dB w porze nocnej, a wewnątrz granica strefy Z1. Zgodnie z § 5 tej uchwały w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadzono ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu i sposobu korzystania z terenu jedynie w strefach Z1 oraz Z2. Zgodnie z § 6 uchwały wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków objętych obszarem ograniczonego użytkowania. Nieruchomość powodów leży w obszarze ograniczonego użytkowania, poza strefami Z1 i Z2.

Wartość rynkowa nieruchomości powodów na dzień 3 sierpnia 2011 r., z uwzględnieniem aktualnie występującego hałasu (53 dB), wynosiła 731.000 zł. Wartość rynkowa nieruchomości na dzień wydawania opinii głównej, z uwzględnieniem aktualnie występującego hałasu (53 dB), wyniosła 630.000 zł, zaś bez występowania hałasu lotniczego wynosiłaby 704.000 zł. Spadek wartości nieruchomości wynikający z hałasu związanego z działalnością Lotniska [...] w W. wynosi 74 000 zł.

Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części. Przywołał art. 129 i 135 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 647 – dalej: "Pr.o.ś.") i wskazał, że ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jest bezsprzecznie hałas, który wynika z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania. Nieruchomość powodów znajduje się na obszarze ograniczonego użytkowania i powodowie nie musieli dowodzić, że dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w obszarze ograniczonego użytkowania, bowiem z powodu ponadnormatywnych oddziaływań lotniska i braku możliwości dotrzymania standardów jakości środowiska obszar ten został utworzony.

Szkodą w rozumieniu art. 129 Pr.o.ś. jest zmniejszenie wartości nieruchomości, jeśli zmniejszenie jest wynikiem zawężenia władztwa i niemożności zapobieżenia hałasowi, jako immisji, co koresponduje z pojęciem straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., przez którą rozumie się między innymi zmniejszenie aktywów. Powodowie zgłosili roszczenie zobowiązanemu przed upływem lat 2 i nie uległo ono prekluzji. Legitymacja bierna pozwanego wynikała z art. 136 ust. 2 Pr.o.ś. W stosunku do nieruchomości powodów brak było ograniczeń w sposobie użytkowania objętych uchwałą. Obniżenie wartości nieruchomości wiązało się jedynie z zawężeniem granic własności i koniecznością znoszenia immisji.

Wysokość szkody Sąd pierwszej instancji ustalił na podstawie opinii biegłego sądowego oraz opinii Instytutu na kwotę 74.000 zł. Zasądził także odsetki ustawowe za opóźnienie na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. od dnia ogłoszenia wyroku, oddalając żądanie odsetkowe w pozostałym zakresie. Uznał, że dopiero z tą chwilą został skonkretyzowany obowiązek zapłaty odszkodowania i od tej daty można mówić o powstaniu opóźnienia w spełnieniu świadczenia przez pozwanego.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, po rozpoznaniu apelacji powodów i pozwanego, zmienił wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powodów dalsze odsetki ustawowe od kwot zasądzonych przez Sąd pierwszej instancji, a w pozostałej części oddalił apelację powodów oraz oddalił w całości apelację pozwanego.

Sąd Okręgowy podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, uznając, że są one prawidłowe, kompleksowe i znajdują pełne odzwierciedlenie w materiale dowodowym zebranym w sprawie. Sąd drugiej instancji w pełni zaakceptował także rozważania prawne dotyczące zasądzonego odszkodowania. Ocenił, że na podzielenie nie zasługiwały jedynie rozważania prawne Sądu pierwszej instancji w zakresie określenia daty zasądzenia odsetek za opóźnienie od należności głównej. Apelacja powodów okazała się w części zasadna w tym zakresie. W celu ustalenia terminu płatności odsetek konieczne było zbadanie sposobu ustalenia odszkodowania co do jego zasadności i wysokości oraz zbadanie czy pozwany podnosił jakiegokolwiek argumenty za tym, że nie mógł niezwłocznie ocenić i spełnić wezwania do zapłaty.

Powodowie wystosowali do pozwanego wezwanie z dnia 8 lipca 2013 r. do zapłaty kwoty 70.000 zł, w tym 30.000 zł z tytułu rewitalizacji akustycznej oraz 40.000 zł tytułem utraty wartości nieruchomości. Następnie w pozwie domagali się jedynie kwoty 7100 zł z tytułu utraty wartości nieruchomości, po czym rozszerzyli żądanie z tego tytułu w piśmie z dnia 1 września 2014 r. Dopiero w piśmie z dnia 20 października 2020 r. wyartykułowali żądanie zasądzenia kwoty 74.000 zł z tytułu spadku wartości nieruchomości. Należało więc uznać, że pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie kwoty 40.000 zł z tytułu utraty wartości nieruchomości po upływie terminu wskazanego w wezwaniu do zapłaty z dnia 8 lipca 2013 r., tj. od dnia 31 lipca 2013 r. Natomiast w odniesieniu do pozostałej części roszczenia, tj. kwoty 34.000 zł odsetki należały się powodom od 22 września 2020 r., tj. po doręczeniu pozwanemu pisma z rozszerzeniem powództwa. W sprawie istniały bowiem przesłanki pozwalające na uznanie, że pozwany posiadał odpowiednią wiedzę i umiejętności pozwalające mu na oszacowanie zasadności wezwania powodów. Pozwany nie wskazywał, dlaczego nie spełnił roszczenia powodów we wskazanych terminach i dlaczego nie mógł oszacować ich zasadności jeszcze przed rozpoczęciem procesu. Wezwania do zapłaty skierowane przez powodów precyzyjnie wskazywały rodzaj szkody, jej źródło i wysokość żądanego odszkodowania. Pozwany miał świadomość toczących się wielu postępowań o podobnym przedmiocie, posiadał wiedzę

w tym zakresie oraz odpowiednie instrumenty pozwalające mu na oszacowanie zasadności dochodzonych odszkodowań.

Odnosząc się do **zarzutów apelacji pozwanego** Sąd Okręgowy stwierdził, że są one bezzasadne. Uznał, że Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania. Wskazał, że zgodnie z art. 129 Prawa ochrony środowiska w przypadku ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę. Szkada obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Z takim roszczeniem można wystąpić w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej określonej w tym przepisie, poza wejściem w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, jest szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości oraz związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą. Przepis ten stanowi samodzielną podstawę roszczeń odszkodowawczych związanych z wprowadzonym ograniczeniem korzystania z nieruchomości.

W ocenie Sądu drugiej instancji powodowie wykazali powyższe przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej. Bezspornym było wejście w życie uchwały nr [...] Sejmiku Województwa [...] z dnia [...] 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla P. w W.. Poza sporem pozostawało również okoliczność, że obszar ten został ustanowiony z powodu niemożliwości dotrzymania standardów jakości środowiska przez pozwanego. Szkodę oraz związek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania ze szkodą należy rozumieć szeroko. Co do zasady za szkodę uważa się obniżenie wartości nieruchomości objętej obszarem ograniczonego użytkowania. Sąd Rejonowy stwierdził prawidłowo, że szkodą pozostającą w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości są koszty związane z zawężeniem granic własności i koniecznością znoszenia immisji w postaci hałasu. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09 wskazał, że ograniczeniem jest już samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. Powyższe skutkuje bowiem koniecznością znoszenia (do czasu istnienia obszaru ograniczonego użytkowania) każdego hałasu

emitowanego przez pozwanego - bez możliwości żądania jego ograniczenia. Dopóki więc prawnie obszar ten nadal istnieje, to w konsekwencji prowadzi to do obniżenia wartości nieruchomości położonych w jego obrębie..

Na skutek wejścia w życie aktu wprowadzającego obszar ograniczonego użytkowania dochodzi do zawężenia granic prawa własności. Od tej daty właściciel musi bowiem znosić dopuszczalne na tym obszarze podwyższone normatywnie emisje hałasu, bez możliwości żądania ich zaniechania, co wpływa również na obniżenie wartości nieruchomości. Ograniczenie prawa własności, będące konsekwencją utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania stanowi czynnik składający się na szkodę poniesioną przez powodów, lecz szkody tej nie wyczerpuje. Istotniejszym czynnikiem jest samo utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. Potwierdza to istnienie związku przyczynowego pomiędzy wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania a szkodą powstałą po stronie powodów. Artykuł 129 ust. 2 Prawa o ochronie środowiska wprost wskazuje, że szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Zatem osobom, które mieszkają na terenie strefy ograniczonego użytkowania należy się odszkodowanie. Właściciele nieruchomości nie mogą z niej korzystać w sposób, w jaki każdy inny obywatel może korzystać ze swojej nieruchomości położonej na innym terenie.

Nawet w przypadku uznania, że nad nieruchomością nie będzie się odbywał ruch lotniczy wynikający z przyjętej maksymalnej liczby operacji lotniczych przewidzianych w obszarze ograniczonego użytkowania, wprowadzonego uchwałą Sejmiku Województwa [...] nr [...] z dnia [...] 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla P. w W., nie zmienia to oceny prawnej żądania powodów, którzy wskazali na obniżenie wartości nieruchomości na skutek występującego hałasu. Powodowie pozostają narażeni na nadmierny hałas będący bezpośrednim skutkiem utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania. Z opinii uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu szacowania wartości nieruchomości

wynikało co prawda, że na skutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania wartość nieruchomości powodów nie uległa obniżeniu, jednakże powyższe stwierdzenie nie wyłącza możliwości żądania przez powodów odszkodowania z tytułu obniżenia wartości nieruchomości na skutek konieczności znoszenia immisji. Biegła w pisemnej opinii jednoznacznie wskazała bowiem, że wartość nieruchomości zmieniła się na skutek immisji związanych z oddziaływaniem sąsiedztwa P..

Biegła szczegółowo uzasadniła wybór przyjętej metody zastosowanej do sporządzenia obu części opinii. Wyjaśniła zasady stosowania analizy statystycznej, a także przewagę tej metody nad pozostałymi metodami w podejściu porównawczym. Wyjaśniła także szczegółowo zastosowane w opinii operacje matematyczne. Dowód z opinii biegłej Sąd uznał za wiarygodny w całości. Zatem Sąd Rejonowy prawidłowo oparł się na ustaleniach biegłej i słusznie ocenił, że szkoda powodów wynosiła 74.000 zł. Sąd Okręgowy wskazał, że opinia biegłego podlega ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., w oparciu o szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, takie jak poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Specyfika oceny tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych. W ocenie Sądu Okręgowego sporządzone w sprawie opinie w pełni odpowiadały na pytania i zawierały wszelkie istotne informacje pozwalające na rozstrzygnięcie sporu. Zarzuty apelacji pozwanego w tym zakresie okazały się bezpodstawne.

Pozwany w skardze kasacyjnej zarzucił naruszenie prawa materialnego, art. 129 ust. 2 Prawa ochrony środowiska przez jego błędną wykładnię. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 45 ust. 1 Konstytucji gwarantuje każdemu prawo do rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Podobną gwarancję

zawiera art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Orzekanie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony na mocy ustawy stanowi podstawę prawa do rzetelnego procesu, które należy do praw podstawowych jednostki. Nakłada to na każdy sąd obowiązek zbadania z urzędu, czy jego skład nie stoi na przeszkodzie zapewnieniu stronom postępowania realizacji prawa do rzetelnego procesu. Dla dokonania oceny, czy określony skład sądu spełnia wskazane wyżej wymogi pozwalające uznać go za sąd, kluczowe są kryteria obejmujące podstawę prawną jego działania, w tym sposób, w jaki skład sądu został utworzony.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) każde państwo członkowskie, kształtując samodzielnie strukturę organów wymiaru sprawiedliwości, powinno zapewnić, by organy orzekające – jako „sądy” w rozumieniu prawa Unii – w kwestiach związanych ze stosowaniem lub wykładnią tego prawa odpowiadały wymogom skutecznej ochrony prawnej, w tym zwłaszcza wymaganiu niezawisłości i ustanowienia na podstawie ustawy. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w ślad za judykaturą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na tle art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie, dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r., nr 61, poz. 284, dalej – „EKPCz”), wskazuje się, że wymaganie ustanowienia sądu na podstawie ustawy odnosi się nie tylko do podstawy prawnej funkcjonowania sądu jako organu władzy publicznej, lecz także konkretnego składu orzekającego. Wymaga to uwzględnienia wszystkich przepisów prawa krajowego, które mogą rzutować na to, że uczestnictwo w składzie orzekającym konkretnych sędziów jest nieprawidłowe (por. np. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 26 marca 2020 r., *Simpson/Rada i HG/Komisja*, C-542/18 RX-II i C-543/18 RXII, z dnia 6 października 2021 r., C-487/19, *W.Ż*, z dnia 29 marca 2022 r., C-132/20, *Getin Noble Bank S.A.*). Dotyczy to również przepisów regulujących przydział spraw i kształtowanie składów orzekających w konkretnych sprawach (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 listopada 2024 r., C-197/23, *S.*). W taki sam sposób należy rozumieć wymagania wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji, mimo pewnych różnic w ujęciu gwarancji prawa do sądu w art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 EKPCz i art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP UE). Standard

ustanowiony w tych regulacjach jest bowiem zbieżny, a w pracach nad projektem Konstytucji przyjęto, że poziom gwarancji przewidziany w tej mierze w przyszłej konstytucji nie powinien być niższy niż w ratyfikowanych przez Polskę umowach międzynarodowych (por. Biuletyn Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego nr XV, s. 77, nr XXXVII, s. 98 i nr XXXIX, s. 48 i n.).

Wymagało zatem uwzględnienia, że zarządzenie Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z dnia 30 maja 2025 r. dotyczące wyznaczenia składu orzekającego, zostało na podstawie art. 80 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, jedn. tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 622 (dalej – „u.SN”) wydane przez osobę powołaną na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z dniem 1 października 2024 r., mimo:

1. objęcia urzędu sędziego Sądu Najwyższego po przeprowadzeniu postępowania nominacyjnego z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3, dalej – „ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r.”), którego kształt i przebieg naruszał przepisy Konstytucji i konsekwencje prawomocnych orzeczeń sądowych w stopniu uzasadniającym uchylenie prawomocnym wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 maja 2021 r., II GOK 2/18, kończącej to postępowanie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr 330/2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r., przez co oparty na tej uchwale akt powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego został *ex post* pozbawiony podstawy w postaci wymaganej w art. 179 Konstytucji uchwały Krajowej Rady Sądownictwa obejmującej wniosek o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego (por. uchwała połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2024 r., II PSKP 21/23, OSNP 2024, nr 12, poz. 117 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2019 r., III CZP 25/19, z dnia 2 września 2021 r., III CZP 11/21 i z dnia 23 września 2022 r., III CZP 43/22);
2. uczestniczenia w zgromadzeniu sędziów Izby Cywilnej zwołanym na dzień 10 września 2024 r. w celu dokonania wyboru kandydatów na stanowisko

Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej (dalej – „zgromadzenie”) wyłącznie osób powołanych do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego z rażącym naruszeniem prawa, w okolicznościach takich samych bądź zbliżonych do określonych powyżej, których uczestnictwo w składach orzekających Sądu Najwyższego, z racji wadliwości powołania, prowadzi do systemowego pozbawienia stron prawa do rozpoznania sprawy przez niezależny, bezstronny i niezawisły sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz (por. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*) i art. 47 KPP UE w związku z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 grudnia 2023 r., C-718/21, *LG* i z dnia 7 listopada 2024 r., C-326/23, *Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*);

3. przewodniczenia zgromadzeniu przez osobę wskazaną uznaniową decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podjętą na podstawie art. 13 § 3 u.SN, który to przepis w sposób oczywisty narusza zasadę trójpodziału władz (art. 10 Konstytucji) i konstytucyjnie gwarantowaną niezależność i autonomię organizacyjną Sądu Najwyższego względem organów władzy wykonawczej (art. 173 Konstytucji), jak również mimo uchylenia przez Prezesa Rady Ministrów w dniu 9 września 2024 r. kontrasygnaty (art. 144 ust. 2 Konstytucji) udzielonej uprzednio wobec postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 sierpnia 2024 r. (M.P. poz. 799) w sprawie wyznaczenia przewodniczącego zgromadzenia sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego;
4. zwołania zgromadzenia przez sędzię Sądu Najwyższego Joannę Misztal-Konecką, która w poprzedniej kadencji została powołana na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej, mimo że postępowanie prowadzące do wyłonienia kandydatów na to stanowisko zostało przeprowadzone wadliwie, przy sprzeciwie ówczesnej większości sędziów Izby Cywilnej, na podstawie rozwiązań ustawowych rażąco naruszających zasadę odrębności i niezależności władzy sądowniczej (art. 173 Konstytucji), z pominięciem uchwały zgromadzenia sędziów Izby Cywilnej z dnia 29 czerwca 2021 r. odraczającej zgromadzenie wyborcze i w sposób,

który uniemożliwiał większości sędziów Izby Cywilnej wybór kandydatów cieszących się poparciem niezbędnym do sprawowania tego urzędu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2022 r., III CZP 43/22 i z dnia 3 kwietnia 2023 r., II CSKP 501/22).

Sytuacja, w której ustawowe uprawnienia przewidziane dla Prezesa Sądu Najwyższego, w tym dotyczące działalności orzeczniczej izby Sądu Najwyższego, takie jak kształtowanie składów orzekających w konkretnych sprawach (art. 80 § 1 u.SN), są realizowane przez osobę powołaną na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego w przedstawionych powyżej okolicznościach, ma charakter nadzwyczajny i powoduje nieskuteczność czynności o charakterze jurysdykcyjnym, w tym zarządzeń i innych aktów podejmowanych przez wadliwy obsadzony organ Sądu Najwyższego, którym jest Prezes Sądu Najwyższego (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2023 r., II CSKP 1588/22 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2023 r., III CZP 1/22, w których zwrócono uwagę na konsekwencje pełnienia funkcji kierowniczych w Sądzie Najwyższym, w tym funkcji Prezesa Sądu Najwyższego, przez osoby wadliwie powołane do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego w postępowaniu toczącym się z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r.).

W przypadku zarządzeń o wyznaczeniu składu orzekającego dokonywana *de lege lata* ocena wpływu tej wadliwości na dopuszczalność merytorycznego rozpoznania sprawy przez obsadzony w ten sposób skład orzekający Sądu Najwyższego musi jednak uwzględniać ryzyko rzeczywistego oddziaływania wadliwego wyznaczenia składu orzekającego na spełnienie wymogu zapewnienia stronom prawa do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, w przypadku, gdy sędziowie tworzący skład sądu zastali prawidłowo powołani do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego oraz uwzględniać konieczność realizowania przez Sąd Najwyższy jego konstytucyjnych i ustawowych funkcji w sferze ochrony prawnej w obliczu kryzysowej sytuacji w wymiarze sprawiedliwości, w tym zwłaszcza zapewnienia stronom prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie (art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 EKPCz i art. 47 KPP UE). Należało to uwzględnić, mimo strukturalnego

charakteru i wagi problemu nieprawidłowej obsady organów Sądu Najwyższego, w tym stanowiska Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej, wynikającego zarówno z wadliwości postępowań nominacyjnych na stanowiska sędziowskie w Sądzie Najwyższym prowadzonych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., jak i wadliwości postępowania, w którym dokonano wyboru kandydatów na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego.

Uwzględniając również, że strony zostały prawidłowo zawiadomione o składzie orzekającym i nie zgłosiły zastrzeżeń wobec tego składu orzekającego Sądu Najwyższego oraz niezawisłości i bezstronności jego członków, Sąd Najwyższy uznał, iż nie było przeszkód do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Skarga kasacyjna pozwanego była pozbawiona uzasadnionych podstaw. Sąd Apelacyjny dokonał prawidłowej wykładni art. 129 ust. 2 p.o.ś. przyjmując, że odpowiedzialność odszkodowawcza przewidziana w tym przepisie obejmuje obniżenie wartości nieruchomości spowodowanej wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, jeżeli spadek wartości nieruchomości pozostaje w związku przyczynowym z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej na gruncie art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie jest bowiem wykazanie szkody bezpośrednio wynikłej z ograniczeń w dotychczasowym korzystaniu z nieruchomości przewidzianych w uchwale wprowadzającej obszar ograniczonego użytkowania.

Szkoda związana np. z obowiązkiem dostosowania stanu budynków do wymogów akustycznych, wynikających z wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, jest następstwem powstania obowiązku poniesienia określonych nakładów na rewitalizację akustyczną budynków. Rzeczywiste poniesienie takich nakładów przez właściciela budynków nie jest natomiast przesłanką, od której istnienia uzależnione jest dochodzenie odszkodowania z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej budynków. Tego rodzaju konstrukcja nie odbiega od ogólnych zasad dotyczących obowiązku naprawienia szkody i nie powoduje, że odpowiedzialność zobowiązanego wykracza poza granice odpowiedzialności odszkodowawczej określone w art. 361 § 2 k.c. Odszkodowanie należne za zmniejszenie wartości nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania opiera

się natomiast o inne przesłanki i stanowi odrębny rodzaj szkody podlegającej naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś.

Obecnie w judykaturze prezentowane jest stanowisko, że samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania prowadzi do ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości przez jej właściciela. Podkreśla się, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania powoduje, iż właściciel nieruchomości traci uprawnienie do domagania się zaniechania immisji przekraczającej standardy ochrony środowiska, z którego mógłby korzystać przed ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Obniżenie wartości nieruchomości spowodowane koniecznością znoszenia skutków immisji np. hałasu, może prowadzić do obniżenia wartości nieruchomości, co stanowi szkodę podlegającą na prawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś. Swoje rozstrzygnięcie w tym zakresie Sąd Apelacyjny oparł o poczynione w sprawie ustalenia faktyczne obejmujące fakt obniżenia wartości nieruchomości powodów. Zarzut naruszenia art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. był zatem nieuzasadniony.

Z tych względów skarga kasacyjna jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. za art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Paweł Grzegorczyk

Dariusz Dończyk

Dariusz Zawistowski

(M.M.)

[r.g.]